

Radioamatierisms – interesanta un daudzpusīga nodarbe

Pēdējos gados Latvijā tā kā mazliet malā pabīdīts, nepamanāms vai pat nepelnīti piemirsts kļuvis radioamatierisms. Kāpēc tas tā – nepieciešams uzsākt diskusiju. Bet diskutēt var par to, kas zināms.

Radioamatierus pasaulē apvieno Starptautiskā radioamatieru savienība (angliskais saīsinājums- IARU). Arī Latvijas amatieri, precīzāk, Latvijas radioamatieru līga, ir šīs savienības paspārnē, gan tikai kopš 1995.gada. Tā kā amatieru organizācija nerūpējas par publicitāti, Latvijā nav īsti izkopta daudzpusīga amatieru kultūra, bet esošie jeb pāri palikušie amatieri pieturas pie ierastā – amatierisma mazāk pārstāvētās daļas – īsviļņu radio sporta, neraugoties uz iespējām, kuras pavēra straujais jauno tehnoloģiju attīstības kāpums.

Oficiāli pirmās radioamatieru licences sāka izsniegt 1909.– 1910.gadu mijā ASV, Latvijā – tikai 1936.gadā! Starptautiskajā Telesakaru savienībā jau kopš 1932.gada radioamatierus klasificē kā radioamatieru dienestu ar savām tiesībām, privilēģijām un pienākumiem gan starptautiskā, gan savu valstu mērogā. Tā definīcija ir:

Amatieru dienests ir "pašizglītošanai, savstarpējiem sakariem un tehniskiem pētījumiem radīts dienests, kura mērķus īsteno amatieri- attiecīgi pilnvarotas, bez jebkādas materiālas ieinteresētības, radiotehnikā ieinteresētas personas".

Ieguvumi radioamatieru darbības rezultātā. Pirmkārt, tiek paaugstināts intelektuālās un arī fiziskās sagatavotības līmenis, jo jāņem vērā cits šīs nodarbes pats aizraujošākais elements – sportiskās aktivitātes un sacensību gars.

Otrkārt, iegūst sabiedrība un pašvaldības, jo tajās esošie radioamatieru klubi un to biedri spēj dot sakaru atbalstu dažādos pasākumos un ārkārtas situācijās.

Sakaru tehnika nepārtraukti attīstās. Pārsvārā visās amatieru stacijās viss ir datorizēts. Pēdējos 30 gados tieši amatieru tehnika un bezmaksas programmu nodrošinājums nepārtraukti attīstās. Amatieri ir sociāli aktīvi. Tāpēc amatieru skaits nepārtraukti aug, pasaulē tas jau pārsniedzis 7 miljonu robežu. Tieši radioamatieru WEB lappusēs iespējams iegūt visplašāko informāciju radiotehnikas, elektronikas, sakaru un praktisko padomu jomā. Lai ar amatierismu nodarbotos, jāsaškaras ar ļoti plašu zināšanu un iemaņu spektru gan eksaktajās, gan humanitārajās zinībās. Protams, šis apjoms atkarīgs no tā, cik lielā mērā katrs indivīds vēlas apgūt kādu konkrētu, tikai viņam interesējošu amatierisma nozari. Bet šo novirzienu vai, teiksim, specializāciju skaits ir visai iespaidīgs – pāri par trīs desmitiem.

Radioamatierisms savā būtībā ir nepārtraukts izziņas un izpētes process. Tāpēc to izmanto gan Visuma izpētes, gan jaunu sakaru veidu izstrādes un ieviešanas, gan frekvenču spektra izpētes programmās un projektos. Šādus projektus vada gan universitātes, institūti, gan dažādas aģentūras daudzās valstīs. Un tajos kā amatieri var piedalīties pat sākumskolas pusaudži!

Turklāt, ar katru gadu palielinās dažādu ar kultūru, kultūras un Dabas pieminekļu aizsardzību atbalstošu, vēsturisku notikumu popularizējošu programmu skaits. Radioamatieri panākuši, ka Morzes kodam 2014.gadā apstiprinās UNESCO kultūras mantojuma statusu.

IARU ir izstrādāta radioamatierisma attīstības politika līdz 2025.gadam. Pastāvīgi tiek izziņas iespējas iesaistīt jaunatni dažādās aktivitātēs, attīstās dažādu radio klubu darbs. Tāpēc kopš 2005.gada notiek mūsu jumta organizācijas – IARU 1.rajona pastiprināta sadarbība ar Eiropas Savienību un tās aģentūrām.

Kopš 2011.gada ES projekta "Jaunatne darbībā" ietvaros, sadarbībā ar IARU darbojas jauno radioamatieru un jauniešu starptautiskais projekts "Youngsters on the Air". Latviski tas skan: jaunieši amatieru ēterā. No katras dalībvalsts tajā piedalās četri licencēti vai topošie radioamatieri un licencēts pārstāvis, kurš var būt arī vecāks par programmā noteiktajiem 30 gadiem. Projekts apmaksāts par Eiropas Savienības līdzekļiem. Šā projekta pamatideja ir kopējos semināros un praktiskās nodarbībās parādīt šiem dažādu tautu sociāli aktīviem amatieriem, cik vispusīgs un vienojošs

Lai ar amatierismu nodarbotos, jāsaškaras ar ļoti plašu zināšanu un iemaņu spektru gan eksaktajās, gan humanitārajās zinībās.

ir radioamatierisms. No Latvijas šogad bijām jau otro reizi. To organizēja Igaunijas radioamatieru savienība ERAU kopā ar Tartu universitāti un tās observatoriju. Tāpēc šāgada programma bija patiesi piesātināta, interesanta un aizraujoša. Pasākumā bijām jau 15 valstis – Beļģija, Bulgārija, Horvātija, Igaunija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Polija, Rumānija, Slovēnija, Somija, Zviedrija, un Krievijas Federācija kā novērotāji.

Par tur notikušo pastāstīsim nākamajā SA numurā. Bet Tartu pasākuma kontekstā YOTA programmas aktivitātes turpinās. Lai uzturētu pastāvīgus savstarpējos kontaktus, paralēli ar saraksti FACEBOOK un pa e-pastu, katra mēneša pirmajā svētdienā rīkojam YOTA radio sasaukšanos. Līdz pat rudenim vadošā stacija bija Mari, OH2FPK. Varbūt tagad, oktobrī to vadīs kāds cits, piemēram, Kristjans, ES7GM no Igaunijas, bet informāciju par izmaiņām var redzēt Internetā: <http://younghamqso.eu.pn/index.html>.

Ir arī papildus iniciatīvas – jau septembra pirmajā nedēļas nogalē YOTA grupas piedalījās IARU 1.rajona SSB Lauku dienā, lai atbalstītu tās jauniešu radiostacijas, kuras strādāja lauka apstākļos. No Latvijas darbinājam divas radiostacijas YL13YOTA un YL2013YOTA. Abas stacijas kopā diennakts laikā nodibināja vairāk par 500 sakariem.

Nākamā aktivitāte – Vispasaules skautu radio sasaukšanās dienās 19. un 20.oktobrī. Abas stacijas darbināsim pēc iespējas ilgāk, lai nodibinātu vairāk sakaru. Jaunatnei domas ātri mainās – minētajā mājas lapā jau parādījusies informācija par īpašu sasaukšanos ar YOTA grupu jau 20.oktobrī plkst.19 pēc Latvijas laika!

Rodas jauna iniciatīva – visu decembri aktivizēties un darbināt šīs īpašās stacijas.

Jāizsaka pateicība Rīgas rajona Brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrībai, kuras paspārnē pagājušajā gadā tika izveidota radioamatieru nodaļa. Ar biedrības gādību iekļāvāmies starptautiskajā apritē. Tagad iekārtojam koplietošanas (kluba) radiostaciju YL1BUB, kurā būs iespēja apgūt radio-sakaru dibināšanas pamatus un eksāmenu kārtošana nepieciešamās zināšanas savas radioamatiera licences iegūšanai. No nodaļas mēģināsim izveidot radioklubu, lai varētu palīdzēt nodarboties ar radioamatierismu tā plašākajā nozīmē un pievērsties arī sportiskām aktivitātēm. Ne viss ir labākajā stāvoklī. Paredzēts veikt nepieciešamākos remontdarbus vēl līdz salam. Galvenais, ir vieta, kur pulcēties un risināt radioamatieru jautājumus, dibināt sakarus pa radio ar līdzīgi domājošiem gan īsviļņos, gan ultraīsviļņos, kā arī izmantojot radioamatieru dienesta Zemes mākslīgos pavadoņus.

Ielūdzam visus jauniešus, kam tas interesē, uz YL2013YOTA aktivitātēm ēterā 19. un 20. oktobra pievakarē Siguldā, Depo ielā 1a otrajā stāvā! Cerams, ka svētdien radioviļņu izplatīšanās ļaus nodibināt kontaktus ar skautiem visas dienas garumā, bet ar YOTA grupu sakari plkst.19 būs noteikti! Galvenais – nebaidīties. Tas ir viegli aizraujoši!

73! Jānis Oskars Vanags, YL3AD, Rīgas raj. BUB radioamatieru nodaļas komandieris

nāc pulkā!

Radioamatierisms – jaunatne darbībā!

Kopš 2011.gada Eiropas Savienības projekta „Jaunatne darbībā” ietvaros, sadarbībā ar Starptautisko radioamatieru savienību darbojas jauno radioamatieru un jauniešu starptautiskais projekts „Youngsters on the Air”. Latviski tas skan: jaunieši amatieru ēterā. Projekta pamatideja ir kopējos semināros un praktiskās nodarbībās parādīt šiem dažādu tautu aktīviem amatieriem, cik vispusīgs un vienojošs ir radioamatierisms. Projektu organizēja Igaunijas radioamatieru savienība kopā ar Tartu universitāti un tās observatoriju. Tāpēc šogad programma bija piesātināta, interesanta un aizraujoša. Pasākumā bijām 15 valstis: Beļģija, Bulgārija, Horvācija, Igaunija, Īrija, Itālija, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Polija, Rumānija, Slovēnija, Somija, Zviedrija un Krievijas Federācija.

Tartu trīs Baltijas valstu radioamatieru komandas

Sekoiet informācijai internetā www.HAM-YOTA.eu un apmeklējiet Rīgas rajona BUB koplietošanas radiostaciju YL1UB Depo ielā 1a, kas interesentiem drīz būs atvērta pamatā brīvdienās, kā arī decembrī, lai piedalītos YL2013YOTA stacijas darbā un sasauktos ar YOTA draugiem!

Radioamatierisms ir aizraujoša un izzinoša nodarbošanās

Pēc pirmo delegāciju ierašanās tika izveidotas trīs īsviļņu radiostaciju pozīcijas. Divas mūsu hotelī RAADIMUISA, kurā pamatā noritēja visas mūsu aktivitātes, trešā – patālāk, Raadimuisa parkā, nacionālā muzeja teritorijā, ar visai nopietnu YAGI antenu un jaudas pastiprinātāju. Kā nekā Pasaules amatieriem bija jābūt informētiem par mūsu jauniešu aktivitātēm. No šīm radiostacijām dibinājām radiosakarus, izmantojot gan savus individuālos, gan divus īpašos izsaukuma signālus ES5YOTA un ES9YOTA. Visaktīvāk darbojās ES9YOTA, kuras operatoru kandidātu sarakstā bija pieteikušies gandrīz visi. Latvijas pārstāvjiem paveicās – pirmajā reizē viņiem palīdzēja mūsu pašu Kristers, ar trīs gadu stāžu, kopā ar draugiem no Itālijas. Viņiem iepatikās, it sevišķi mūsu vienīgajai dāmai Megijai, un šķiet, ka beidzot vismaz šie jaunieši nebaudīsies „iziet ēterā”. Kopsummā visas šīs aizraujošās nedēļas laikā no visām trim stacijām kopā tika nodibināti pāri par 5000 sakariem ar 145 dažādām valstīm un teritorijām. Ļoti labs rezultāts iesācējiem!

Kā jau Eiropas Savienības programmās, kurās attīsta jauno līderu prasmes, sākām pēc programmas „jaunatne darbībā” izstrādātā

plāna, savietojot to ar radio amatierisma tēmām. Ļoti daudz laika veltījām tam, lai gūtu priekšstatu, kas amatierismā aizrauj mūsdienu jaunatni, kā jaunieši un bērni uzzinājuši un tikuši iesaistīti radioamatieru aktivitātēs savās valstīs. Rezultāts neatšķīrās no gaidītā, bet bija pilnīgi pretējs tam uzskatam, kāds valda Latvijas amatieru vidū. Izrādās, radioamatierisms ir visai populārs un attīstās tur, kur sabiedrībā jau izsenis iedibinātas tradīcijas sociālo aktivitāšu veicināšanai un brīvprātīgajam darbam radioklubos, skolās, skautu grupās, Sarkanajā Krustā un līdzīgās organizācijās.

Divos citos semināros darba grupās kopā ar jauniešiem izstrādājām projektu metus, kas palīdzētu veicināt pārējās sabiedrības interesi savās valstīs par radioamatierismu tagad, kad sakaru līdzekļi katram ir neierobežoti pieejami. Šie materiāli veicinās interesi un palīdzēs jaunatnei realizēt savu pieredzi sabiedriskajās aktivitātēs un gūt zināmas priekšrocības darba tirgū. Dominēja uzskats, ka tieši radioklubos jāveicina mentoru darbs.

Šādas „sēdošās” nodarbības mijās ar fiziskajām aktivitātēm gan „enerģiju radošo” spēļu un rotaļu veidā, gan Tartu ekstremālo izjūtu parka apmeklējumā, gan regulārām

peldēm blakus esošajā ezerā. Neizpalika arī futbola un basketbola mači. Pēc vakariņām, pirms neiztrūkstošā disko katra valsts uzstājās ar savu kultūru, tūrisma un tautas tradīciju reklamējošām prezentācijām, kurās sava vieta spēcīgākajās organizācijās atradās arī amatieru aktivitātēm.

Praktiskām nodarbībām – vienkāršu UĪV antenu būvei, dažādu vienkāršu konstrukciju būvei no iepriekš sagatavotiem lētiem DIY detaļu komplekšiem jeb „KIT” – laiks atlika tikai dažas stundas. Toties robotiņu montāžai un programmēšanai pēc Tartu universitātes pasniedzēju komandas nodarbībām tika atvēlēta atsevišķa telpa līdz pat pasākuma beigām. Tajā galvenokārt rosījās zēni.

Vesela diena tika veltīta igauņu amatieru lepnumam – Tartu universitātes un tās radio kluba mākslīgā Zemes pavadoņa ESTCUBE projektam un ar amatieru satelītu sakariem saistītām teorētiskām un praktiskām nodarbībām. Radioamatierismā vairumā eksperimentu sākumā rezultātu var panākt ar minimāliem līdzekļiem. Tā ir arī ar sakariem, izmantojot mākslīgos pavadoņus. Patlaban plašu popularitāti iekarojusi SDR tehnika, kuru, izmantojot ar amatieru datorprogrammām, visai viegli var pielāgot amatieru sakariem gandrīz visās plašāk izmantojamās frekvenču joslās. Šādu sakarus mums demonstrēja Andruss, ES1UVB. Pēc tam nakti pavadījām arī Tartu observatorijā, vērojot zvaigznes un meteorītu lietus atblāzmu. Protams, neiztikām bez amatieru sacensībām – tās noritēja gan „īsviļņos” bez radiostacijām, gan ar mazajām UĪV rokas stacijām. Paskraidījām arī mežā „ķerot lapsas”, tas ir, meklējot mežā paslēptus radio raidītājus – tur mūs trenēja bulgāru meitenes. Arī AHAA centrā mūsējie bija vai pusi dienas.

Pasākuma noslēgumā mūs apciemoja IARU 1.rajona prezidents Hans Blondeels Timmermans, kuram klātesot nospriedām, ka nākamie reizi tiekamies Somijā. Tātad latviešiem nākamgad būs ļoti izdevīgs ceļojums!

73! Jānis Oskars Vanags, YL3AD